

Nr 3

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1956/57 under tredje huvudtiteln, avseende anslagen inom utrikesdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Utrikesförvaltningen

1:o) **Utrikesförvaltningen: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tredje huvudtiteln (punkt 1, s. 1—6 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 4 januari 1956) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för utrikesförvaltningen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57, dels ock till Utrikesförvaltningen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 26 972 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 24 904 000 kronor.

I fråga om *diplomatisk och konsulär personal* framhålles att, oaktat utrikesförvaltningens verksamhet under de senaste tio åren betydligt ökats, antalet poster i sändebudsgraden under innevarande budgetår är lägre än vid andra världskrigets slut, och vad rådstjänsterna beträffar har den i samband med den s. k. Gjöresutredningen beslutade ökningen på det stora hela utjämnats av indragningar under år 1951. Med hänsyn till vikten av återhållsamhet beträffande statens utgifter föreslås emellertid endast tre nya poster, nämligen en befattning i Ce 37 och tvenne befattningar i Ce 29.

Beträffande *administrativ personal* föreslås inrättande av en tjänst som översättare i franska inom departementet i lönegraden Ce 29.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordar departementschefen, att en tjänst inom personalbyrån såsom kansliskrivare i Ca 15 uppflyttas till förste kansliskrivare i Ca 17 samt en tjänst inom arvs- och ersättningsbyrån såsom kansliskrivare i Ce 15 uppflyttas till förste kansliskrivare i Ce 17.

Tjänsten som uppsyningsman i departementet i Ce 14 föreslås skola överföras å ordinarie stat.

I samband med ökningen av arkivets arbetsbelastning har behov uppstått av personalförstärkning vid arkivets s. k. aktkontroll. Departementschefen föreslår därför inrättande av ytterligare en tjänst som kontorist i Ce 13 med placering vid aktkontrollen. Genom rationalisering av arkivets verksamhet torde samtidigt en kontorsbiträdesbefattning i Ca 8 indragas.

En förste kanslist i Ca 20 å övergångsstat har numera avgått ur tjänst. Befattningen torde därför avföras ur personalförteckningen och utbytas mot en kanslisttjänst i den reglerade befordringsgången.

I övrigt föreslås vissa automatiska utgiftsstegringar.

Utskottet finner sig på av departementschefen anförda skäl böra tillstyrka de föreslagna nya befattningarna i Ce 37 och Ce 29. Jämväl övriga förordade ändringar i personalförteckningen synas böra godtagas liksom kostnadsberäkningarna.

Utskottet får erinra om att riksdagen numera bifallit Kungl. Maj:ts förslag under bilaga 2 i årets statsverksproposition, såvitt avser uppflyttning av två vid utrikesdepartementet anställda kansliskrivare i Ca 15 och Ce 15 till Ca 17 respektive Ce 17.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för utrikesförvaltningen:

Personalförteckning

I. Diplomatisk och konsulär personal

A. Ordinarie tjänstemän:

Befattning	Lönegrad
1 sändebud såsom kabinetssekreterare	Co 19
4 sändebud	Co 19
7 sändebud	Co 17
1 chef för handelsavdelningen	} eller Co 15
3 utrikesråd såsom avdelningschefer	
19 sändebud	Co 15
6 generalkonsuler	Co 15
1 protokollchef	Ca 37
34 byråchefer, beskickningsråd, handelsråd eller konsuler	Ca 37
40 förste sekreterare, förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler	Ca 29
19 andre sekreterare, beskickningssekreterare eller vicekonsuler	Ca 25
10 förste kanslister	Ca 25
19 kanslister	Ca 21

Befattning	Lönegrad
B. Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25:	
3 byråchefer, beskickningsråd, handelsråd eller konsuler	Ce 37
9 förste sekreterare, förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler	Ce 29

C. Tjänstemän å övergångsstat:

1 förste kanslist	Ca 20
5 kanslist	Ca 16

II. Administrativ personal**A. Ordinarie tjänstemän:**

1 kansliråd och chef för arkivet	Ca 37
1 kansliråd och chef för ekonomibyrån	Ca 37
1 förste arkivarie	Ca 31
1 förste bibliotekarie	Ca 31
2 arkivarier	Ca 27
1 förste revisor	Ca 27
1 revisor	Ca 25
1 kontorsskrivare	Ca 19
5 förste kansliskrivare	Ca 17
13 kansliskrivare	Ca 15
1 uppsyningsman	Ca 14
26 kontorister	Ca 13
3 förste expeditionsvakter	Ca 12
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
55 kanslibiträden	Ca 11
14 expeditionsvakter	Ca 10
71 kontorsbiträden	Ca 8

B. Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25:

1 förste kanslisekreterare	Ce 29
1 pressombudsman	Ce 29
1 översättare	Ce 29
1 intendent	Ce 27

C. Tjänstemän å övergångsstat:

1 kamrerare	Ca 29
4 kansliskrivare	Ca 15
1 kanslibitråde	Ca 11

III. Pressattachéer**Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25:**

7 pressattachéer	Ce 29
------------------	-------

b) godkänna följande avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1956/57:

Avlöningsstat	
I. Diplomatisk och konsulär personal	16 109 000
1. Avlöning till departementschefen, ministern för utrikes ärendena..	44 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänste- män, <i>förslagsvis</i>	3 570 000
3. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	8 000
4. Exspektansarvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	259 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 803 000
6. Särskilda löneförmåner till ordi- narie och icke-ordinarie tjänste- män	9 073 000
a. Representationsbi- drag till ministern för utrikes ärendena....	20 000
b. Representations- och hyresbidrag till vissa befattningshavare i utrikesdepartementet	20 000
c. Prisutjämningsstillägg	5 733 000
d. Särskilda förmåner i övrigt, <i>förslagsvis</i> ...	3 300 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 352 000
II. Administrativ personal	7 939 000
1. Avlöningar till ordinarie tjänste- män, <i>förslagsvis</i>	1 681 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie per- sonal	2 723 000
3. Ortstillägg	2 430 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 105 000
III. Pressattachéer	431 000
1. Avlöningar till icke-ordinarie per- sonal	137 000
2. Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	260 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	34 000
IV. Av vederbörande utlandsmyndigheter anställd personal	2 493 000
Summa kronor	26 972 000

c) till *Utrikesförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 26 972 000 kronor.

2:o) **Utrikesförvaltningen: Omkostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, s. 6—8) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 7 347 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 6 412 000 kronor.

Vid bifall till de framlagda förslagen skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med 7 347 000 kronor, innebärande en höjning med 935 000 kronor, varav i automatisk utgiftsstegring 675 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,
att riksdagen må till *Utrikesförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 7 347 000 kronor.

3:o) **Ersättningar åt olönade konsuler.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 8), innebärande en av förutsedda merutgifter vid vissa olönade konsulat föranledd anslagshöjning av 50 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättningar åt olönade konsuler* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 550 000 kronor.

Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

4:o) **Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 9), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

5:o) **Förenta Nationerna.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, s. 9) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 246 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 078 000 kronor.

Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1955 uppgick efter en från

1,65 % till 1,59 % sänkt bidragskvot till ett nettobelopp av 594 128 dollar, motsvarande i svenskt mynt 3 077 583 kronor.

Departementschefen har framhållit, att storleken av bidraget för år 1956 icke kunnat med full säkerhet bedömas, varför han tills vidare på grund av nu föreliggande preliminära uppgifter räknat med ett till 3 246 000 kronor höjt belopp.

Sedermåra har till utskottet under hand överlämnats en inom utrikesdepartementet upprättad *promemoria* av följande innehåll:

1. I statsverkspropositionen 1956 (III B 2) anföres, att uppgifter om storleken av Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1956 lämpligen torde få tillställas vederbörande riksdagsutskott.

2. Generalförsamlingen antog den 16 december 1955 en resolution 979 (X) angående Förenta Nationernas budget för 1956. Budgeten uppvisar följande fördelning på huvudtitlar:

	dollar
A. Förenta Nationerna	
I. Generalförsamlingens, rådets m. fl. organs möten	681 400
II. Utredningar och undersökningar	2 576 050
III. Högkvarteret i New York	28 199 400
IV. FN:s kontor i Genève	5 683 700
V. Informationskontor	940 000
VI. Regionala ekonomiska kommissioner (utom ECE)	2 213 300
VII. Representation	70 000
VIII. Tryckningskostnader	1 391 900
IX. Tekniskt bistånd	2 061 100
X. Avbetalning å byggnadslån m. m.	2 649 500
XI. Pensionsnämnden m. m.	106 000
B. Internationella domstolen	
XII. Internationella domstolen	620 000
C. Speciella anslagsposter	
XIII. Internationell konferens ang. atomkraftens fredliga användning och förhöjt dyrtidstillägg	1 374 000
	48 566 350
Avgår beräknade inkomster	— 3 050 800
	Summa netto 45 515 550

Till nettoutgifterna kommer tilläggsanslag för 1955 om netto (3 264 200 minus vissa inbesparingar om sammanlagt 449 750 =) 2 814 450 dollar, men å andra sidan avgår kreditposter om (3 311 900 utgörande krediteringar från skatteutjämningsfonden + 649 466 utgörande krediteringar vid överföring av Nationernas Förbunds tillgångar =) 3 961 366 dollar. Det belopp, som under 1956 skall täckas genom bidrag från medlemsstaterna uppgår sålunda till (45 515 550 + 2 814 450 — 3 961 366 =) 44 368 634 dollar.

3. Genom en resolution 970 (X) den 15 december 1955 fastställde generalförsamlingen medlemsstaternas bidrag för 1956. Sveriges bidragskvot bestämdes därvid till 1,59 % (oförändrat från 1955).

4. I skrivelse den 12 januari 1956 har Förenta Nationernas generalsekretäre meddelat, att *Sveriges bidrag för år 1956 utgör 666 770 dollar netto, motsvarande i svenskt mynt kr. 3 453 868: 60.*

Beloppet är konstruerat sålunda:

Brutto 768 447 dollar, varifrån avgår

- a) 77 935 dollar, utgörande kreditering från skatteutjämningsfonden (se nedan punkt 6);
- b) 23 332 dollar, som krediterats Sverige vid överföring av Nationernas Förbunds tillgångar till Förenta Nationerna; samt
- c) 410 dollar, utgörande av Sverige för mycket inbetalda medel för år 1955.

5. I anslutning härtill bör anslaget till Förenta Nationerna för år 1956 upptagas med 3 453 869 kronor, innebärande en ökning i förhållande till det i statsverkspropositionen preliminärt upptagna beloppet med 207 869 kronor.

6. Generalförsamlingen antog den 15 december tre resolutioner 973 (X) A, B och C angående utnyttjande av inkomsterna enligt bestämmelserna om avdrag å de anställdas löner (»Staff Assessment Plan»). Resolutionerna ha i huvudsak följande innehåll.

En skatteutjämningsfond skall upprättas den 1 januari 1956. Till fonden skall hänföras dels löneavdrag, som icke utnyttjas för andra ändamål, dels 1,5 milj. dollar ur rörelsefonden. Skatteutjämningsfonden skall uppdelas på konton, ett för varje medlemsstat, och dessa konton gottskrivas så stor del av till fonden överförda löneavdrag, som svarar mot vederbörande stats bidragsprocent. Medlen från rörelsefonden skola krediteras ifrågasvarande konton i förhållande till respektive medlemsstaters andelar i nämnda belopp av 1,5 milj. dollar.

Konto skall debiteras med belopp, som i förekommande fall tages i anspråk som ersättning till de anställda för inkomstskatt till statliga myndigheter, varvid medel härrörande från löneavdrag skola utnyttjas i första hand. Å konto återstående belopp skall avdragas från respektive lands bidrag till Förenta Nationernas budget. Av medlen från rörelsefonden skola i detta sammanhang dock under vardera av budgetåren 1956—1958 icke friställas mer än en tredjedel av olika staters andel efter avdrag i förekommande fall av belopp, som härav tagits i anspråk för skattekompensation.

7. Frågan om de nyinvalda sexton medlemsstaternas bidrag kommer att behandlas först vid nästkommande generalförsamling, sedan bidragskommittén haft tillfälle utreda densamma.

Utskottet. Såsom av förenämnda promemoria framgår belöper sig Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1956 till, i avrundat tal, 3 454 000 kronor. Anslaget torde därför böra uppföras med sistnämnda belopp, vilket i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag innebär en höjning med 208 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Förenta Nationerna* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 3 454 000 kronor.

6:o) **Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 10), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

7:o) **Europarådet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 11), innebärande en anslagsminskning av 21 000 kronor, som föranletts av beräknad restitution till medlemsstaterna av överskott från år 1954, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Europarådet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 310 000 kronor.

8:o) **Särskilda förhandlingar med främmande makter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 11), innebärande en anslagshöjning av 100 000 kronor, som föranledes av belastningen under senaste budgetår även som av stundande omfattande avtalsförhandlingar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Särskilda förhandlingar med främmande makter* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

9:o) **Bidrag till internationell hjälpverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, s. 11—19) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 9 200 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 6 000 000 kronor.

I statsverkspropositionen till 1955 års riksdag (III ht s. 11) lämnades fortsatt redovisning för anslagets användning till utgången av år 1954. Anslaget har därefter disponerats på följande sätt.

Förenta Nationernas barnfond (UNICEF); bidrag för kalenderåret 1955	1 000 000
Svenska UNICEF-kommittén; vissa förvaltningskostnader	1 000
Förenta Nationernas utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd; bidrag för kalenderåret 1955	3 000 000
Svenska institutets avdelning för tekniskt bistånd	213 500
Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd	1 747 000
Annan direkt svensk hjälpverksamhet	138 400
Förenta Nationernas flyktingkommissaries fond; bidrag för kalenderåret 1955	600 000
Kostnader för mottagande av flyktingar (jfr under p. C. 2)	200 000
Förenta Nationernas hjälporgan för flyktingar från Palestina (UNRWA); bidrag för budgetåret 1955/56	300 000
Mellanstatliga kommittén för europeisk migration (ICEM); bidrag till förvaltningskostnader under kalenderåret 1955	277 000
Summa kronor	7 476 900

Härtill kommer emellertid det svenska bidraget till skandinaviskt undervisningssjukhus i Korea. Vidare har från anslaget bestritts vissa kostnader i samband med mottagandet av en grupp flyktingar från Trieste; dessa sistnämnda utgifter har emellertid återförts till anslaget ur medel, vilka Mellan-

statliga kommittén för europeisk migration betalar till mottagarlandet såsom engångsbidrag för respektive flyktingars omhändertagande.

Vid ingången av budgetåret 1955/56 stod följande medel till förfogande:

Reservationsmedel från föregående budgetår	5 326 497
Anslag för budgetåret 1955/56	6 000 000

Summa kronor 11 326 497

Av förestående belopp å 11 326 497 kronor hade genom tidigare fattade beslut 3 500 000 kronor disponerats för det planerade skandinaviska sjukhuset i Korea. Det till förfogande stående beloppet per den 1 juli 1955 uppgick alltså till (11 326 497 — 3 500 000 =) 7 826 497 kronor.

De utgifter, som företagits eller förutses för budgetåret 1955/56 och de av föredragande statsrådet förslagsvis beräknade utgifterna för budgetåret 1956/57 är sammanförda i nedanstående tabell.

	Budgetåret 1955/56	Budgetåret 1956/57
A. Tekniskt bistånd: Bidrag till FN	3 200 000 ¹	3 600 000 ²
B. Förenta Nationernas barnfond (UNICEF)	1 000 000 ³	1 000 000 ⁴
C. 2. Flyktinghjälp	1 377 000	1 435 000
C. 3. Svenska institutets avd. för tekniskt bistånd ...	213 500	213 500
C. 4. Centralkommittén	1 518 600	1 851 500
C. 5. Annan direkt svensk hjälp	138 400	500 000
C. 6. Tillfälliga ändamål	378 997	600 000
Summa kronor	7 826 497	9 200 000

¹ Återstående 2/3 (= 2 000 000 kr) av bidraget för kalenderåret 1955 samt 1/3 (= 1 200 000 kr) av det beräknade bidraget för kalenderåret 1956.

² 2/3 (= 2 400 000 kr) av det beräknade bidraget för kalenderåret 1956 samt 1/3 (= 1 200 000 kr) av det beräknade bidraget för kalenderåret 1957.

³ Återstående hälft (= 500 000 kr) av bidraget för kalenderåret 1955 samt hälften (= 500 000 kr) av det beräknade bidraget för kalenderåret 1956.

⁴ Hälften (= 500 000 kr) av det beräknade bidraget för kalenderåret 1956 samt hälften (= 500 000 kr) av det beräknade bidraget för kalenderåret 1957.

Sveriges förpliktelser och åtaganden inom området för internationell hjälpverksamhet, i den mån dessa förpliktelser berör anslaget för bidrag till internationell hjälpverksamhet, kan, framhåller statsrådet, under innevarande budgetår uppfyllas endast tack vare att utom det årliga anslag å 6 000 000 kronor, som hittills utgått för ändamålet, reservationsmedelsbehållningar stått till förfogande från föregående budgetår till ett sammanlagt belopp av 5 326 497 kronor. Härav utgör 3 500 000 kronor medel reserverade för det planerade skandinaviska sjukhuset i Korea. De under innevarande budgetår disponibla medlen, inberäknat det ursprungligen till 600 000 kronor beräknade reservbeloppet för tillfälliga ändamål, torde enligt statsrådet komma att praktiskt taget helt bli tagna i anspråk. Den mindre besparing, som kan komma att uppstå, hänför sig till posten Tillfälliga ändamål, i den mån denna icke utnyttjas.

Beträffande de förslagsvis beräknade utgifterna för budgetåret 1956/57 har statsrådet anfört följande.

A. Mot bakgrunden av 1955 års riksdags uttalande i ämnet (SU 1955: 3; rskr 3) har Sverige i syfte att medverka till att *Förenta Nationernas utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd* till mindre utvecklade länder kommer i åtnjutande av maximalt bidrag från Förenta staterna (50 % av totala bidragssumman, dock högst 15,5 miljoner dollar) vid Förenta Nationernas konferens för tekniskt bistånd hösten 1955 utfäst sig att för kalenderåret 1956 under förutsättning av riksdagens godkännande höja sitt bidrag från 3 000 000 kronor till 3 600 000 kronor. De utfästelser om bidrag, vilka avgavs vid nämnda konferens, uppgick sammanlagt till 28 miljoner dollar. Ytterligare utfästelser torde emellertid vara att vänta.

I enlighet med den princip för bidragens utbetalande till den tekniska hjälpen och barnfonden, för vilken redogjordes i föregående års statsverksproposition (III ht s. 16), förutsattes att del av de för nämnda ändamål för kalenderår utgående beloppen utbetalas redan under första hälften av året. I detta hänseende hänvisas till uppställningen över utgifterna och de därtill fogade anmärkningarna.

B. Till *Förenta Nationernas barnfond (UNICEF)* torde för budgetåret 1956/57 få beräknas bidrag med oförändrat belopp, d. v. s. 1 000 000 kronor. Genom sitt inval i Ekonomiska och sociala rådets sociala kommission för treårsperioden 1956—58 är Sverige automatiskt under samma tid även representerat i UNICEF:s styrelse.

C. Under posten flyktinghjälp har preliminärt beräknats bidrag till Förenta Nationernas hjälporgan för Palestinaflyktingar (UNRWA) med oförändrat 300 000 kronor, till Mellanstatliga kommitténs för europeisk migration (ICEM) förvaltningskostnader 335 000 kronor och till Förenta Nationernas flyktingkommissaries fond (UNREF) oförändrat 700 000 kronor. För ytterligare flyktinghjälp har beräknats ett reservbelopp på 100 000 kronor. Under förutsättning att läget på arbetsmarknaden respektive tillgången på vårdplatser tillåter, synes böra övervägas, huruvida icke Sverige bör erbjuda sig att under 1956 mottaga ytterligare ett antal tbc-sjuka eller arbetsföra flyktingar från läger under flyktingkommissariens mandat. Storleken av kontantbidraget till UNREF torde få slutligt fastställas med hänsyn till omfattningen av en eventuell dylik aktion.

Enär Förenta Nationernas verksamhet för tekniskt bistånd under 1956 i varje fall torde komma att få minst samma omfattning som under 1955, torde anslaget för Svenska institutets avdelning för tekniskt bistånd få beräknas till oförändrat belopp.

För Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd har preliminärt uppförts ett belopp av 1 851 500 kronor. Härav utgör 650 000 kronor bidrag till verksamheten i Pakistan, 430 000 kronor bidrag till verksamheten i Etiopien, 97 000 kronor ersättning för förvaltnings- och upplysningskostnader, 130 000 kronor anslag för vissa stipendier m. m. samt 544 500 kronor bidrag för möjliggörande av bl. a. en utvidgning av verksamheten i Etiopien

och Pakistan. Det får anses högligen angeläget, att det intresse för de mindre utvecklade folkens problem, vilket väckts i vårt land genom Centralkommitténs hittillsvarande aktivitet, bibehålles och förstärkes. Det goda resultat, som uppnåtts genom insamlingen »Sverige hjälper», tre miljoner kronor i enskilda bidrag, bör enligt statsrådets uppfattning motsvaras av en förnyad insats från statsmakternas sida.

Ett steg i denna riktning är även, att man för budgetåret 1956/57 räknar med att utgifterna för stipendiatverksamheten kommer att stiga dels på grund av ökat antal stipendiater och dels med hänsyn till stegrade kostnader per stipendiat. För detta ändamål har därför preliminärt uppförts 500 000 kronor.

För tillfälliga ändamål, inberäknat katastrofhjälp, har i likhet med vad som preliminärt gjordes för innevarande budgetår upptagits ett belopp av 600 000 kronor.

Utskottet. Behoven av internationell hjälpverksamhet samt för uppbyggnad av underutvecklade länder äro betydande och de internationella organ, som handha dessa uppgifter, ställa ökade krav på bidrag från de enskilda staternas sida. Det är enligt utskottets mening angeläget, att även Sverige aktivt deltagar i den vidgade verksamheten på detta område.

Av ärendet framgår, att de under innevarande budgetår disponibla medlen, 11 326 497 kronor, torde komma att praktiskt taget bli helt tagna i anspråk. En höjning av anslaget synes vara ofrånkomlig. Vid sin granskning av den av föredragande statsrådet lämnade redogörelsen för beräknade utgifter för nästa budgetår och den därvid fogade tabellen har utskottet icke funnit något vara att erinra. Utskottet vill alltså tillstyrka, att anslaget för sistnämnda budgetår bestämmes till 9 200 000 kronor. I den mån utgifterna visa sig icke komma att överensstämma med beräknade belopp, torde det, såsom statsrådet förutsatt, få ankomma på Kungl. Maj:t att företaga en utjämning mellan utgiftsposterna inom ramen för disponibla medel.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till internationell hjälpverksamhet* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 9 200 000 kronor.

10:o) **Bidrag till Röda korsets internationella kommitté.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 19), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Röda korsets internationella kommitté* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

Diverse

11:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 11 och 12, s. 20) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond* för budgetåret 1956/57 anvisa till

a) *Beskickningsfastigheternas delfond* ett förslagsanslag av 3 611 000 kronor;

b) *Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 439 000 kronor.

12:o) **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 20), innebärande oförändrad medelsanvisning, och under erinran om att till följd av beslut vid 1955 års riksdag skall fr. o. m. innevarande budgetår vissa kostnader för sjukvård och underhåll utom riket för sjukförsäkrad svensk sjöman belasta detta anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

13:o) **Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslands-svenskar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14, s. 21), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 60 000 kronor.

14:o) **Upplyningsverksamhet i utlandet angående Sverige.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15, s. 21—24) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 1 288 500 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Bengtson* och *Nils Theodor Larsson* (I: 108) och den andra inom andra kammaren av herr *Ståhl* (II: 109) hemställts, att riksdagen måtte besluta, att anslagsposten Bidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet måtte höjas till 735 000 kronor och att förevarande anslag alltså uppföres med 1 351 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 109.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 140 000 kronor.

I sin budget för innevarande budgetår upptager *Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet* utgifter till ett sammanlagt belopp av 824 996

kronor. Till täckande av detta belopp står till förfogande dels ett å riksstaten för löpande budgetår under förevarande anslag anvisat statsbidrag av 554 000 kronor, dels enskilda bidrag, vilka beräknas komma att uppgå till 224 000 kronor, dels ränteinkomster samt överskott från tidigare verksamhetsår å 10 865 kronor respektive 11 131 kronor. Slutligen beräknas intäkter i samband med bokförsäljning o. dyl. komma att inflyta med 25 000 kronor.

Beträffande utgifterna för budgetåret 1956/57 erinrar institutet i sitt anslagsäskande den 23 augusti 1955 om att institutets ekonomi visserligen på visst sätt stabiliserats, men att denna konsolidering kunnat uppnås endast på bekostnad av en stark begränsning av arbetet jämfört med vad som förutsatts vid institutets tillkomst. Sålunda kunde fortfarande ingen egentlig filmproduktion komma till stånd; tvärtom såge sig institutet nödsakat att väsentligt reducera även framställningen av nya språkversioner och filmkopior i jämförelse med vad som varit möjligt budgetåret 1954/55. Institutet beräknade, att en engångsökning av statsanslaget med minst 125 000 kronor erfordrades för framställning av svensk upplysningsfilm.

Vidare stode institutet inför kravet på en upprustning inom publikationsverksamheten. Särskilt allvarligt vore att den stora översiktsboken »Introduction to Sweden» numera vore slutsåld och att institutet saknade resurser för att framställa någon ny upplaga av denna. Kostnaderna för en ny upplaga beräknades till 40 000 kronor.

Antalet utländska studiedelegater, framhåller institutet vidare, hade under det gångna arbetsåret uppgått till cirka 6 000, en ökning med 1 200 jämfört med föregående verksamhetsår. För att på ett tillfredsställande sätt kunna mottaga denna ökade besöksström måste institutet erhålla möjlighet att under sommarmånaderna tillfälligt anställa ytterligare personal för detta ändamål. Merkostnaderna härför torde böra beräknas till 7 000 kronor.

Härutöver erfordras enligt institutet dels 105 900 kronor för täckande av utgifter för pensioneringskostnader och lönestegringar, dels 15 000 kronor för en av den allmänna prisstegringen föranledd höjning av institutets omkostnadsanslag.

Tillhoppa skulle statsbidraget sålunda böra höjas med 292 900 kronor.

Departementschefen anser sig icke vara i tillfälle att tillstyrka en höjning av statsbidraget för ökad film- och publikationsverksamhet liksom ej heller för tillfällig ökning av personalen. Däremot föreslår departementschefen, att medel beviljas med 24 000 kronor för retroaktiva pensionsavgifter och ytterligare 9 500 kronor för fortlöpande pensionsavgifter fr. o. m. nästkommande budgetår.

Departementschefen vill icke motsätta sig att bidraget till institutet förstärkes med anledning av den stegrade löne- och kostnadsnivån och anser ett belopp av 45 000 kronor vara skäligt härför. Då institutets medelstillgångar utsatts för en betydande belastning till följd av löne- och prisutvecklingen under år 1955, torde det enligt departementschefen dessutom

vara nödvändigt att tillföra institutet ett belopp av 40 000 kronor såsom engångsförstärkning av bidraget.

Institutets statsbidrag torde sålunda höjas med 118 500 kronor till ett sammanlagt belopp av 672 500 kronor.

Beträffande *Svensk-amerikanska nyhetsbyrån* föreslår departementschefen, att byrån beredes viss ersättning för lönehöjningar samt för ökade omkostnader för byråns kontor i Stockholm med tillhoppa 15 000 kronor och att bidraget för nästa budgetår alltså bestämmes till 444 000 kronor.

I fråga om *Svensk-internationella pressbyrån* finner departementschefen sig med hänsyn till inträffade löne- och kostnadsstegringar böra föreslå, att bidraget för nästa budgetår höjes med 15 000 kronor till 132 000 kronor.

Vad angår posten *till ministrernas för utrikes ärendena förfogande* räknar departementschefen med oförändrat belopp, 40 000 kronor.

Utskottet. En av de främsta verksamhetsgrenarna för Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet är att genom film, publikationer av informationsnatur och utställningar till en bredare publik förmedla ökad kännedom om Sverige och svenska förhållanden. Särskilt filmen är härvid ett viktigt informationsmedel. Framställning och distribution av svenska dokumentärfilmer i utländska språkupplagor intager därför en central plats i institutets arbete.

Såsom departementschefen framhöll under motsvarande anslag i 1954 års statsverksproposition är en avsevärd förbättring av tillgången på upplysningsfilm ett väsentligt krav för en framgångsrik svensk upplysningsverksamhet. Även Sveriges företrädare i utlandet, ej minst beskickningscheferna, ha i många sammanhang understrukit, att en snar upprustning på filmproduktionens och filmdistributionens område är en synnerligen angelägen uppgift för denna vår upplysningsverksamhet.

Under de senaste åren har efterfrågan på nya filmer avsevärt stigit. Detta har medfört, att förslitningen av de kopior, som institutet kunnat ställa till förfogande, kommit att ske i allt snabbare takt. Härtill kommer, att åtskilliga av de äldre filmerna numera sakna aktualitet. Dessa filmer i svart och vitt betraktas närmast som omoderna och sakna tillräckligt propagandavärde. Det är ett allmänt krav, att nya filmer, åtminstone sådana av mera allmänt innehåll, skola framställas i färg. Detta innebär en betydande kostnadsökning för framställningen ej blott av nya filmer utan även av filmkopior. Enligt vad utskottet inhämtat finnas för nyproduktion av filmer i institutets egen regi överhuvud taget inga medel disponibla. Att under sådana betingelser kunna möta det växande behovet måste enligt vad institutet framhållit betraktas som omöjligt. Det inger utskottet allvarliga befäkligheter, att här ifrågavarande upplysningsverksamhet icke tillfredsställande kan fullföljas i avsett syfte. Det förtjänar här nämnas, att andra med Sverige jämförbara nationer ställa medel av en helt annan storlek till förfogande för att tillgodose sina utlandsrepresentationers filmbehov. Vid en jämförelse med exempelvis Danmark och Norge kan vårt land varken i kvalita-

tivt eller kvantitativt hänseende hävda sig på detta område. Då det här närmast är fråga om representativa dokumentärfilmer om Sverige, torde denna filmverksamhet i huvudsak vara ett statsintresse, särskilt som efterfrågan kommer från våra officiella representanter utomlands.

Vid sin behandling av motsvarande anslag föregående år uttalade utskottet, att eftersläpningen på ifrågavarande område vore beklaglig och att starka skäl då talade för en höjning av anslaget. Utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t toge denna fråga under noggrant övervägande. Utskottet konstaterar, att den av departementschefen nu föreslagna anslagshöjningen uteslutande hänför sig till automatiska kostnadsökningar samt pensionsavgifter för institutets personal. Den ökade medelstillelningen ger institutet alltså icke möjlighet att underhålla än mindre utöka filmförrådet.

Den av medelsbristen sålunda framtvungna passiviteten på upplysningsfilmens område synes utskottet vara så allvarlig, att det kan ifrågasättas, om icke en uppräknig av institutets statsbidrag nu bör komma till stånd. Då utskottet ändock beslutat sig för att tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, förväntar utskottet med bestämdhet, att Kungl. Maj:t låter verkställa en ingående och allsidig utredning rörande kostnaderna för en erforderlig upprustning av vår filmmateriel och på grundval av denna utredning för nästa års riksdag eller, om så medhinnes, å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår framlägger förslag i ämnet. Utskottet anser denna fråga vara av sådan vikt och betydelse, att riksdagen bör i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet sålunda anfört.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till erinran.

Aberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 108 och II: 109, såvitt nu är i fråga, till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 1 288 500 kronor;

b) i anledning av motionerna I: 108 och II: 109 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet anfört.

15:o) **Bestridande av resekostnader för inom Förenta Nationerna utsedda svenska stipendiater.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16, s. 24) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 12 500 kronor.

Sedan Förenta Nationerna i juni 1954 därom gjort framställning, under rättades organisationen om att man å svensk sida åtog sig att från och med den 1 januari 1955 bestrida resekostnaderna till och från studieländerna för de svenska medborgare, som erhåller studiestipendier från Förenta Nationerna.

Föredragande statsrådet framhåller, att ifrågavarande kostnader för närvarande bestrides ur anslaget till extra utgifter å den huvudtitel, under vil-

ken vederbörandes studier faller. Denna ordning får emellertid anses mindre tillfredsställande. Enligt uttalande av nämnden för internationella expert- och stipendieärenden torde enligt statsrådet ifrågakostnader böra beräknas till högst 12 500 kronor för år om, vilket förefaller naturligt, tre stipendier årligen ställes till Sveriges förfogande.

Utskottet finner goda skäl tala för att ifrågakostnader anvisas under ett särskilt anslag och har icke något att erinra mot den av Kungl. Maj:t för ändamålet äskade medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bestridande av resekostnader för inom Förenade Nationerna utsedda svenska stipendiater* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 12 500 kronor.

16:o) **Utländska pressbesök.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 24 och 25), att till ifrågakostnader ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 30 000 kronor.

Departementschefens förslag innebär en höjning av anslaget med 30 000 kronor, vilket belopp avser engångskostnader i samband med utgifter för utländska journalister under den brittiska drottningens besök i Stockholm under sommaren 1956. Kostnaderna avse närmast arbetservice för dessa journalister, informationsmateriel och pressresor.

Sedermera har till utskottet under hand överlämnats en inom utrikesdepartementet uppgjord *promemoria*, vari yrkas en ytterligare höjning av anslaget med 10 000 kronor. Till stöd härför framhålles, att på grund av hotellbristen avsikten är att under förenämnda drottningbesök inhysa de engelska journalisterna i kustflottans stabsfartyg »Marieholm». Den ytterligare medelsanvisningen hänger samman med fartygets uppvärmning, iordningställande för ändamålet m. m.

Utskottet. Den av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslagshöjningen av 30 000 kronor biträdes. Såsom av förenämnda *promemoria* framgår erfordras ytterligare 10 000 kronor. Utskottet finner sig böra föreslå, att anslaget uppräknas även med detta belopp. Anslaget torde alltså böra uppföras med 70 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till *Utländska pressbesök* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

17:o) **Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 18, s. 25), innebärande en för Utrikespolitiska institutet avsedd anslagshöjning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1956/57 anvisa ett anslag av 95 000 kronor.

18:o) **Restitutionsnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 26), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Restitutionsnämnden* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

19:o) **Flytkapitalbyrån.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20, s. 26 och 27) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 72 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 90 000 kronor.

Av flytkapitalbyråns anslagsäskanden framgår, att förhandlingar alltjämt pågår med Förbundsrepubliken Tyskland rörande frågor, vilka på svensk sida handlägges av byrån. Flytkapitalbyrån räknar dock med att dessa förhandlingar kommer att slutföras inom en nära framtid. Även under nästa budgetår kommer emellertid behov av fortsatt verksamhet inom byrån att föreligga i och för avveckling av ännu återstående frågor. Departementschefen förutsätter, att dessa uppgifter slutförts senast vid utgången av nästa budgetår och att flytkapitalbyrån då kan indragas. Skulle mot förmodan då ännu några löpande ärenden återstå, torde handläggningen av dessa kunna överföras till utrikesdepartementet. På grundval härav förordar departementschefen, att anslaget för nästa budgetår i enlighet med flytkapitalbyråns äskande uppföres med 72 500 kronor.

Utskottet förutsätter i likhet med departementschefen, att flytkapitalbyråns uppgifter skola ha slutförts senast vid utgången av nästa budgetår och att byrån då kan indragas. Utskottet delar även departementschefens mening, att om mot förmodan då ännu några löpande ärenden återstå, handläggningen av dessa kan överföras till utrikesdepartementet.

Då utskottet finner sig böra godtaga den verkställda anslagsberäkningen, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Flytkapitalbyrån* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 72 500 kronor.

20:o) **Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 27 och 28), innebärande att anslaget uppföres med oförändrat, formellt belopp, hemställer utskottet, att riksdagen må till *Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

21:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 28), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

22:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 28), innebärande en för bestridande av vissa engångsutgifter föranledd anslagshöjning av 15 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kronor.

23:o) **Tillfälliga representationskostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 28), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tillfälliga representationskostnader* för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Stockholm den 21 februari 1956

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Ohlon, Leander, Näsgård, Gillström, Näsström, Hesselbom, Sundelin, Einar Persson, Ragnar Persson, Thun, Ragnar Bergh, fru Svenson och herr Jacobsson; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malmborg i Skövde, Andersson i Malmö, Ståhl, Åkerström, Rubbestad, Hoppe, fröken Elmén, herrar Petterson i Degerfors, Andersson i Mölndal, Staxäng, Johansson i Mysinge, Nihlfors och Jansson i Kalix.
